

Ключові слова. Море як стратегічний ресурс держави, українська морська держава, морська доктрина України, правові основи української морської держави, інституціоналізація української морської держави.

Keywords. The sea as a strategic resource of the state, Ukrainian maritime state, Ukrainian maritime doctrine, legal basis of Ukrainian maritime state, institutionalization of the Ukrainian maritime state.

Сівак Володимир Михайлович

Національний університет «Одеська юридична академія»

аспірант кафедри загальної теорії права та держави

ПРАВОВІ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Інтерес до становлення, значення, та тенденцій розвитку державності, в контексті сучасних викликів невинно зростає. Українська державність потребує визначення її правових основ. Виходячи за межі наукового дискурсу, визначення основ державності, дасть можливість визначити роль та місце Української держави. Поряд із ознаками та функціями, правові основи є юридичним фундаментом, базисом виникнення державності. В даному контексті, необхідно зосередити нашу увагу на тому, а що власне є складовими правових основ, та надати їм необхідну загальнотеоретичну характеристику.

Для української нації становлення національної державності відбувалося досить складно й упродовж тривалого часу. Творцем української

державності була українська нація як конкретно-історична форма соціальності українців, яка об'єднана єдиною мовою, територією, історією, культурою, релігією, правом, глибинними економічними зв'язками,

певними рисами культури і характеру. У преамбулі та в нормах чинної Конституції України визнано наявність права української нації, всього українського народу на самовизначення. Саме нація визначається як основний державотворчий елемент, джерело державної влади та носій державного суверенітету, яка несе найбільшу відповідальність за створення своєї держави [3,20]. Фундаментальною основою державності – є нація. Дослідники державності, вказують і на важливість особливостей правового порядку українців, та на інституалізацію влади. Процеси інституалізації поведінки українців на основі певних правил простежуються насамперед у наукових дослідженнях з історії української державності через інститути народоправства, народовладдя (демократії) та виборності влади, територіального (громадського) самоврядування і локального права, звичаєвого права та народних судів в Україні [4,44]. До правових основ державності можна також віднести:

1) державну владу – важливою є саме характеристика природи державної влади; 2) інститути державної влади – інституційні основи, державно-владні механізми, котрі мають традиціоналістські першопричини. 3) національний правовий порядок – образ правового порядку характерний власне для України.

Особливої уваги потребує наступне визначення, що держава – це незалежна централізована соціально-політична організація регулювання соціальних відносин. Воно існує у складному, стратифікованому суспільстві, розташованому на певній території і що складається з двох основних страт – правителів та керованих. Відносини між цими верствами характеризуються політичним пануванням перших та податковими зобов'язаннями других. Ці відносини узаконені розділеною принаймні частиною суспільства ідеологією, в основі якої лежить принцип реципрокності [1]. Фактор політичного панування, в даному випадку можливо отожднити, із викненням політичної влади, або ідеї влади. Тобто

ідея влади може буди основою державності. Що правда, коли ідея влади, інституалізується, та уособлює єдність суспільства. Варто зазначити, що специфіка ідеї влади полягає в тому, що на початковий етап основи влади кристалізуються в владних органах, в реальних парадигмах, образах. Після чого, наступний етап передбачає побудову та функціонування влади. Слід зазначити, що на різних етапах розвитку Української державності цей орган мав різні назви, але був одним із носіїв державності.

Отже, враховуючи вище викладене можна виділити два типи правових основ української державності: основні та похідні. До основних належить – нація, та ідея влади. А похідними – є державна влада, її інститути, а також правовий порядок. Державність відображає якісний стан суспільства, його духовні, матеріальні, геополітичні, теоретико-юридичні основи в конкретний період, тобто комплекс духовних, матеріальних, інституціональних умов формування органів держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Claessen H. J. M. 1996. State // Encyclopedia of Cultural Anthropology. Vol. IV. New York. P.1255.

2. Крижановський А. Ф. Про концепт «державність» та його теоретико-методологічний потенціал для юриспруденції. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 1. – С. 44-47.

3. Святоцький О., Бойко І. Витоки, етапи становлення та розвиток української державності. *Юридичний журнал «Право України»*. 2020. С. 17–40.

4. Семків В. Методологічні аспекти історико-правової доктрини української державності. *Юридичний журнал «Право України»*. 2020. С.41-51.

Ключові слова: держава, державність, правові основи державності, ознаки державності.

Key words: state, statehood, legal foundations of statehood, features of statehood.

Одарій Віктор Віталійович

Національний університет «Одеська юридична академія»

аспірант кафедри загальної теорії права та держави

КАТЕГОРІЯ «ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА» В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

В юридичній літературі повсякчас піднімається питання про визначення поняття «застосування права». Це пов'язано, насамперед, з множинністю визначень вказаного правового явища, недостатньою вивченістю, а також із особистістю дослідника, а саме, як він бачить дане питання, за допомогою яких методів та принципів проводить дослідження, яку суть в нього вкладає. Тому, на сьогоднішній день, питання визначення такої правової категорії як «застосування права» не втрачає своєї актуальності.

Теоретико-правові аспекти застосування права стали об'єктом досліджень науковців як вітчизняних, так і зарубіжних. На загальнотеоретичному рівні дана тематика досліджувалась такими науковцями як: М. Кельман, Ю. Оборотов, П. Рабінович, О. Скакун та інші.